

猫の客

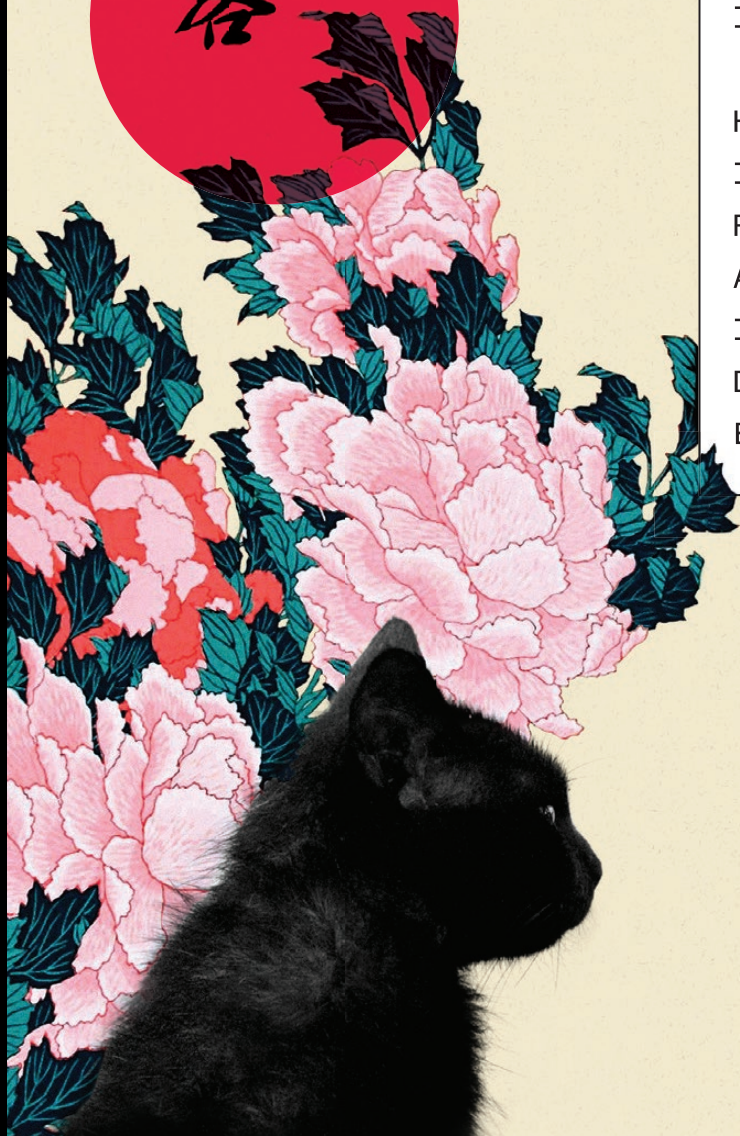
T
A
K
A
Š
I

H
I
R
A
I
D
E

K
O
Č
I
Č
Í

H
O
S
T

H
O
S
T

物の客

K
O
Č
I
Č
Í

H
O
S
T

B
R
N
O

2
0
1
6

T
A
K
A
Š
I

H
I
R
A
I
D
E

K
O
Č
I
Č
Í

H
O
S
T

Copyright © Takashi Hiraide, 2001

Calligraphy © René Ochiai

Cover picture credit: Peonies and Butterfly

by Katsushika Hokusai

Translation © Anna Křivánková, 2016

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2016

(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-818-6 (Formát PDF)

ISBN 978-80-7491-819-3 (Formát ePub)

ISBN 978-80-7491-820-9 (Formát MobiPocket)

Nejdřív se zdálo, že mráčky rozptýlené po obloze zůstanou zcela nehybné, ale potom zavál vítr a začal si s nimi zprava i zleva zvolna pohrávat.

Okénko v rohu naší kuchyně se nacházelo přímo proti vysokému dřevěnému plotu, který dosahoval až k vrchnímu okennímu rámu. Mezi oknem a plotem bylo tak málo místa, že by se tudy člověk stěží protáhl. Mléčné okenní sklo vypadalo zevnitř jako potemnělé plátno v promítacím sále. V dřevěném plotě byla malá díra po suku, skrze niž se na

to naše skromné filmové plátno slabě promítala zeleň asi tři metry širokého živého plotu rostoucího na severní straně ulice.

Pokaždé když tou uzounkou uličkou někdo procházel, promítla se jeho postava přes celou plochu okna. Nevím, čím to bylo, snad to nakonec celé fungovalo na stejném principu jako camera obscura, ale uvnitř zšeřelé místnosti se slunečné dny zdály neobyčejně zářivé a jasné a postavy kolemjdoucích promítané na okno skrze díru v plotě působily převráceným dojmem. A co víc, vypadalo to, že přicházejí z opačného směru, než tomu bylo ve skutečnosti. Když se kolemjdoucí přiblížili k otvoru v plotě, jejich převrácený obraz naše okno zcela zaplnil, a ve chvíli, kdy přešli, zase okamžitě zmizel, dočista jako nějaký zvláštní optický klam.

Avšak toho dne se obraz rozptýlených oblaků téměř nehýbal, a když se konečně jeden mrak přiblížil k otvoru po suku, nijak znatelně se nezvětšil. Dokonce i ve chvíli, kdy se měl na našem okně objevit v plné velikosti, pořád ještě vypadal, že by se hravě vešel do dlaně. Váhavě se vznášel nad uličkou, jako by si nebyl jistý, kterým směrem se vydat, a právě v tu chvíli se zvenku ozval slabý výkřik.

Spolu se ženou jsme té ulici říkali „Blesková ulička“.

Nacházela se jihozápadně od čtvrti Šindžuku. Nejprve jste museli jet asi dvacet minut soukro-

mou železniční linkou, potom bylo třeba vystoupit na malé stanici, kde ani nestavěly expresní vlaky, a vydat se na jih po cestě, která zhruba po deseti minutách chůze začala mírně stoupat. Na vrcholku tohoto kopečku se nacházela křižovatka, a když jste úhlopříčně přešli tu jedinou silnici, jež se vyznačovala jakýms takýms provozem, začala se cesta zase svažovat. Asi po sedmdesáti metrech pozvolného sestupu jste zahrnuli doleva, kde stála stará vila s tradiční vstupní bránou a hliněnou zídou, jejíž dolní polovina byla obehnaná bambusovými lafkami. Pak už jen stačilo odbočit vlevo a ocitli jste se v napohled mnohem skromnější uličce vedoucí podél dřevěného plotu.

Náš pronajatý domek se nacházel na stejném rozlehlém pozemku obehnaném plotem, jen v poněkud vzdálenějším koutě od staré vily, která představovala hlavní budovu. Asi v půli cesty uličkou byla v dřevěném plotě zasazená branka, jež domácím pánům sloužila jako postranní vchod na pozemek, zatímco nájemníci ji používali jako vchod hlavní. Hned vedle ní byla v plotě ta díra po suku připomínající kukátko nenápadně vyhlížející přímo do uličky.

Když jste šli dál podél plotu — netušíce, že se váš obraz bezostyšně promítá na naše okno —, téměř ihned jste narazili na cihlovou zeď vybíhající zleva, která vás donutila zahrnout ostře doprava. Jenže v tu chvíli už před vámi stál domek,

jehož střechu téměř celou zakrývala ohromná zelkova, takže jste jen po pár krocích museli znovu zahrnout, tentokrát opět doleva. A právě díky tomu zvláštnímu bleskovitému tvaru, jenž těmi ostrými zatačkami vznikl, dostala Blesková ulička svou žertovnou přezdívku.

Ta zelkova, jejíž koruna stínila celou ulici, byla skutečně věkovitá. Místní úřady ji dokonce prohlásily za památný strom. Dům byl navržen a postaven tak, aby stromu zbyl dostatek místa k životu, takže se teď jeho dlouhé a ničím nespoutané větve volně rozpínaly jak na východ, kde stála stará vila našich domácích, tak na severovýchod, kde se v koutě krčil náš nájemní domek. Obě budovy se tedy mohly těšit z požehnaného zeleného stínu. Na sklonku podzimu její opadané listy vytvářely na dvorku hustou podestýlku, což naše stará paní domácí vždy kvitovala mnoha povzdechy.

A právě toho dne se pětiletý chlapec z domu u zelkovy rozhodl, že se ujme toulavého koťátka, které se v posledních několika dnech potulovalo v Bleskové uličce.

Do té doby jsem toho chlapce nikdy nepotkal tváří v tvář, byli jsme sice sousedé, ale od přímého kontaktu nás dělily ostré zákruty Bleskové uličky a jeho dům byl navíc k nám do zahrady natočen holou zdí, kterou porušovalo jen jediné větrací okénko. Ke všemu jsme byli pouze nájemníci

malého domku schovaného v koutě rozlehlého pozemku patřícího někomu jinému, takže jsme vlastně ani v pravém slova smyslu sousedé nebyli.

Chlapec si často za pronikavého výskání hrával v Bleskové uličce, ale protože jsme každý žili v jiném čase — on ve dne, já v noci u svého pracovního stolu —, neměli jsme téměř nic společného.

Přesto jsem však poznal jeho hlas, když jsem to dopoledne seděl doma u pozdní snídani a zničehonic se ke mně zvenku zřetelně doneslo:

„Chci si tu kočičku nechat!“

V posledních dnech jsem tu kočku několikrát viděl pobíhat po naší malé zahrádce, kam se sotva vešel sušák na prádlo, a tak jsem se nad chlapcovými slovy mimoděk pousmál.

Když teď o tom tak přemýšlím, byla to promarněná šance.

Chlapecko nadšené zvolání zřejmě zaslechla i naše stará paní domácí, poněvadž toho večera jsem uslyšel její mírně nakřáplý hlásek od branky sousedního domu:

„Vy budete mít kočku?“

Potom sáhodlouze vykládala, jaká je s kočkami v sousedství hrozná potíž — jak se jí ze všech stran slézají na pozemek, dělají nepořádek v zahradě a rámusí na střeše, či dokonce lezou dovnitř

do domu a nechávají na podlaze otisky zabláčených tlapek.

Chlapecova maminka jí odpovídala tiše a zdvořile a zdálo se, že stížnosti osmdesátileté stařenky přijímá laskavě a bez výhrad, ale přesto se jim nepoddala. Možná tušila, že se její syn někde v pozadí zoufale modlí, aby si směl zvířátko nechat. Stařenka nakonec kapitulovala.

Vzpomněl jsem si tehdy, že když jsme se před dvěma lety nastěhovali do domku na jejím pozemku, kladla si paní domáci dvě podmínky: žádné děti ani zvířata.

Mé ženě i mně už sice tou dobou bylo dost přes třicet, ale po dětech jsme nijak zvlášť netoužili. Podobně vlažně jsme se stavěli i k domácím mazlíčkům. O kočku jsme příliš nestáli a ani o psu jsme nikdy vážně neuvažovali, takže jsme se naši staříčké paní domáci museli jevit jako vzorní nájemníci.

Mezi našimi blízkými přáteli bylo několik velkých milovníků koček a mně někdy nad tou jejich urputnou láskou zůstával rozum stát, obzvláště když jsem viděl, že jsou svým mazlíčkům oddáni tělem i duší a nijak se za to nestydí. Když o tom tak přemýšlím, nebylo to tím, že bych kočky neměl rád. Spíš jsem měl dojem, že mezi mnou a lidmi, kteří kočky milují, zeje nějaká propast. Hlavně jsem však s kočkami neměl vůbec žádné zkušenosti.

Jako malý kluk jsem měl psa. Náš vztah byl jasně daný. Napětí, jež rozechvívalo vodítko spojující

toho, kdo vede, s tím, kdo je veden, na mě mělo osvěžující účinek. Jenže jsem toho psa neměl dlouho — když mi bylo asi tolik jako tomu chlapci od sousedů, někdo ho ukradl. Žili jsme tehdy v obecním řadovém domku. Muselo se to stát někdy o víkendu. Otec si všiml, že náš špic, který byl do té doby uvázaný venku před domem, je pryč.

„Zloději psů,“ zamumlal, ale vzápětí se vzchopil a začal jednat. Vyběhli jsme z domu a hledali, kde se dalo, avšak po psu či zloději nebylo ani vidu, ani slechu.

Jasně si vzpomínám, že něco na tónu otcova hlasu, když mluvil o zlodějích psů, mi zabránilo, abych se vyptával na podrobnosti. Má sestra tvrdí, že jsem prý tehdy proplakal celou noc, ale já se na nic takového nepamatuji.

Naznačil jsem sice, že má žena ke kočkám nechovala žádné zvláštní sympatie, ale rozhodně je neměla nerada, protože odjakživa tíhla ke všem živým tvorům.

Odmalička chytala se starším bratrem ráčky a čolky, které pak chovali v akváriu. Dokonce sbírala i zakuklené motýly a nechávala si je doma, takže jí potom poletovali po pokoji. K tomu ještě chovala domácí ptáky, kanárky a chůvičky, a na dvoře měla kuřata. Dokonce se starala o ptáčky vypadlé z hnízda a jednou ošetřovala i zraněného netopýra. Dodnes se ráda dívá na dokumentární filmy o zvířatech a každé z nich dokáže

pojmenovat odborným názvem, dokonce i ta cizokrajná. Takže když říkám, že ke kočkám nechovala zvláštní sympatie, myslím tím jen to, že jim nedávala přednost před psy nebo jinými zvířaty.

Od té doby, co se sousedé ujali té kočky, vídali jsme ji často procházet se u nás po zahradě. Na krku měla červený obojek s rolničkou.

Mezi naším dvorečkem a velkou zahradou náležející k hlavnímu domu stál pouze dřevěný plot, který tak rozdělával kdysi jednotný pozemek na dvě nestejně velké části. Velká zahrada se všemi svými záhony, kopečky a jezírkem ovšem byla pro kotě jednoznačně přitažlivější než náš dvoreček. Nejprve se však odvážilo k nám a teprve potom se pomaloučku polehoučku vkradlo do velké zahrady.

Kdykoliv zůstala naše vrátka otevřená, stavovala se kočička na zpáteční cestě u nás, a dokonce někdy nakukovala až do domu. Dovnitř však nešla nikdy, přestože se lidí nebála ani co by se za nehet vešlo. Snad za to mohla její vrozená opatrnost, ale vždycky jen tiše stála a hleděla na nás, ocas trčíci rovně vzhůru. Zkoušeli jsme ji vzít do náruče, ale pokaždé hned utekla. Když jsme se nedali a dál se s ní snažili pomazlit proti její vůli, kousala. Raději jsme se tedy o nějaké velké sblížení nepokoušeli — ostatně paní domácí by nám to stejně netrpěla.

To všechno se tedy stalo na sklonku podzimu roku 1988 čili na samém konci éry Šówa.

Kočka dostala jméno Čibi. Často jsem chlapce od sousedů slyšel, jak na ni volá svým mimořádně pronikavým hláskem. Uličkou přitom zněl dusot jeho botiček, vzápětí následovaný cinkotem kočíří rolničky.

Čibi byla nádherná kočka. Kromě několika světle hnědých a uhlově černých kulatých skvrn byla celá zářivě bílá a v podstatě se podobala typické japonské kočce, až na to, že byla nezvykle malá a hubeňoučká.

Kromě neobyčejně drobného a štíhlého těla pro ni byla charakteristická i krásně nastražená ouška, kterými čile pohybovala, a také naprostý nezájem o mazlení. Zpočátku jsem si myslel, že si za to mohu sám, protože to s kočkami neumím. Potom se však u Čibi zastavilo děvčátko procházející Bleskovou uličkou. Když se k ní sklonilo, kočka nehnula ani brvou, ale ve chvíli, kdy k ní vztáhlo ruku a chtělo ji pohladit, okamžitě vyskočila a jedním ladným skokem byla pryč. Svou odtažitostí připomínala chladný, zářivě bílý pa-prsek světla.

Navíc téměř nikdy nemňoukala. Když se poprvé objevila u nás v ulici, měl jsem dojem, že jsem zaslechl nějaké mňoukání, ale to bylo poprvé a naposledy. Zdálo se, že Čibi vůbec nemá v úmyslu předvést nám svůj hlas.

Už jako kotě byla velice činorodá a tahle vlastnost jí zůstala až do dospělosti. Vždy bleskově reagovala na každého broučka či ještěrku — snad proto, že byla odmalička zvyklá hrát si sama v té širé, rozlehlé zahradě. A nejen to, věnovala pozornost každému sebemenšímu hnutí vyvolanému vánkem či zábleskem světla, které lidské oko ani nedokázalo postřehnout. Takové chování je nejspíš u koťat běžné, ale Čibi skutečně reagovala mimořádně rychle.

„Však je to kočička z Bleskové uličky!“

Moje žena si ji postupně oblíbila, a vždy když

ji viděla procházet kolem, nadšeně mi ji ukazovala a vychvalovala její přednosti.

Chlapec od sousedů Čibi naučil hrát si s míčkem a to byla další věc, ve které kočka vynikala. Chlapec měl gumový míček, malý tak akorát do dlaně. Když se jeho veselé bouchání odráželo od zdi Bleskové uličky, působilo to tak mile a domácky, že jsem sám dostal chuť vyjít ven a zkusit si zapinkat v naší vlastní zahrádce. Dlouho jsem si s tou myšlenkou pohrával, až jsem jednoho dne konečně vylovil z rohu zásuvky pingpongový míček.

Vzal jsem jej a hodil jím o betonový chodníček pod naší verandou. Čibi zpozorněla, posadila se a upřela na míček zrak. Netrvalo dlouho a přiřčila se, napjala svaly a schoučila se jako smršťená pružina. Potom se mocně odrazila a vzápětí už se hnala za malým bílým balonkem. Chvíli si s ním v běhu pohazovala a nakonec mi jej prohodila mezi nohama. Její osobitost se prostě projevovala i během tak vynikajícího atletického výkonu.

Když ji míček přestal zajímat, na chvíli se otočila, přičemž zkroutila tělo téměř do pravého úhlu, ale vzápětí lehce třepala tlapkou po malé ropuše ukrývající se ve stínu ozdobného plochého kamene a v dalším okamžiku se rozběhla na úplně opačnou stranu a zajela jednou z předních paček pod keř, vystrkujíc přitom bílé břicho. Přitom na mě letmo pohlédla a slabě sebou trhla, jako by

mě zvala ke hře, ale pak už mi nevěnovala pozornost a raději se rozběhla ke šňůře na prádlo, kde chňapla po otvoru v sušícím se náteřníku, a pak prolétla brankou směrem k hlavnímu domu.

Od jednoho ze svých kočkomilných přátel jsem slyšel, že s míčkem si hrají jen koťata, ale když Čibi dospěla, hrála si ještě divočeji.

Čibi se ovšem vyznačovala i jinými kvalitami. „Je to opravdová krasavice,“ nechala se slyšet naše paní domáci, a ta o tom přece musela něco vědět — však se za celý život něco navyháněla všemožných koček ze své zahrady.

Podle jisté fotografky prý všichni milovníci koček považují za nejkrásnější právě ty svoje a nic je nedokáže přesvědčit o opaku. Ona sama kočky také zbožňovala, ale přesto si byla této vlastnosti všech kočkomilů vědoma a oni ji za to podle všeho neměli rádi, takže jí nakonec nezbylo než fotit jen toulavé kočky.

Čibi si s balonkem hrála ráda a postupem času začala přicházet sama od sebe a lákat nás ke hře. Vždycky zlehka vstoupila do pokoje, chvíli upřeně hleděla a potom se obrátila a zase vyšla ven, jako by nás zvala na zahrádku. A to se opakovalo několikrát. Moje žena většinou ráda všeho nechala a hned nazouvala sandály.

Když se Čibi dostatečně vydováděla, přicházela si k nám odpočinout. Uléhala na pohovku zkroucená do půlměsíčku jako jadeitový korálek

a spolu s ní přicházel pocit nefalšovaného štěstí, dočista jako by si celou tu scénu vysnil sám náš starý dům.

Ve vši tajnosti jsme Čibi nechali, aby k nám chodila, jak se jí zlíbí, a pomalu jsme začínali vidět svět očima milovníků koček. Bylo nám totiž jasné, že taková výjimečná kočka je jen jedna a žádná z těch, které jsou k vidění v televizi nebo na stránkách kalendářů, se jí nevyrovná.

Jenže ačkoliv jsme ji považovali za tu nejlepší kočku široko daleko, přece jen nebyla naše.

Cinkylink — nejprve jsme vždy zaslechli cinkat její rolničku a vzápětí se objevila. Občas jsme jí tak přezdívali, a když se po ní mé ženě zastesklo, říkávala:

„Cinkylink nám dneska nějak nejde, co?“

A jen to vyslovila, už jsme slyšeli zacinkání. Tou dobou už Čibi vyšla ze dveří sousedního domu ve druhém zákrutu bleskové uličky a proklouzla dírou v drátěném pletivu zakrývajícím mezeru pod plotem ohraničujícím náš pozemek. Poté proběhla podél domu, vyskočila na verandu, oběma tlapkami se opřela o okenní rám ve výši lidských kolen a nahlédla dovnitř.

V zimě si Čibi zvykla chodit do domu. Den za dnem se opatrně vkrádala pootevřeným oknem dovnitř a postupně se tak vkradla i do našeho života. Avšak v tutéž dobu na nás začalo doléhat něco, čemu snad můžeme říkat osud.

Slovo osud jsem nepoužil proto, že bych je měl nějak zvlášt v oblibě. Říkám to proto, že čím častěji nás kočička navštěvovala, tím víc bylo zřejmé, že se začínají dít věci, které prostě jinak popsat nelze.

Hlavní dům si na počátku éry Šówa nechal vystavět nějaký vojenský důstojník z Kjóta, který si prý dokonce najal tamního zahradního architekta, aby mu navrhl zahradu. Celý podlouhlý pozemek táhnoucí se od východu k západu měl rozlohu asi

čtyři sta šedesát metrů čtverečných. Jižní částí zahrady vedl potůček a zároveň zde rostla spousta nejrůznějších stromů a květin, uspořádaných tak, aby odlišnou dobou květu odrážely sebejemnější proměny ročních období.

Uprostřed zahrady, mírně východním směrem, se nacházelo malé jezírko, kam stékala voda z umělého vodopádu. Kousek dál, hned vedle verandy, byly do země zapuštěny dva velké květináče plné vody, na jejíž hladině se vznášely bílé lekníny a žluté stulíky. Kromě toho byl u vzdálenějšího cípu jezírka umístěn ještě květináč z kobaltově modrého čínskému porcelánu, rovněž plný leknínů.

Naši staří domácí dům prý koupili někdy koncem padesátých let. Když jejich čtyři děti postupně vylétly z hnízda, zůstali tu sami a starost o zahradu, kterou zdědili po předchozím majiteli, padla na jejich bedra.

Má žena a já jsme se do domku pro hosty přestěhovali v létě roku 1986 na doporučení realitní kanceláře sídlící naproti nádraží. Výpověď z našeho předchozího bydliště přišla náhle, skoro jako nějaká živelní pohroma. Dost nás to zasáhlo a úplně nám to vzalo jakýkoliv elán k hledání nového bydlení. Nechali jsme si tedy od známého udělat věštbu, vydali se pátrat směrem, který nám určil jako šťastný, a poměrně hladce jsme našli náš nový domov.